

עת"א (נצרת) 1653-08-16 - שלמה פינטו, נ' שרות בתי הסוהר- מחלקת האסיר - זימונים

עת"א (נצרת) 1653-08-16 - שלמה פינטו, נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' מחוזי נצרת
עת"א (נצרת) 1653-08-16
שלמה פינטו,

נגד

1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

2. מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים
[08.11.2016]

כבוד השופט יוסף בן-חמו

החלטה

לפני עתירת אסיר נגד ההחלטה המנהלית שלא לאשר את בקשתו ל"ביקורים פתוחים".

העותר הינו "עצור עד תום ההליכים", לאחר שהוגש נגדו כתב אישום המייחס לו עבירה של ניסיון לרצח והחזקת סכין
ממניע גזעני.

נימוקי הבקשה:

התנהגותו של העותר טובה מאז שנעצר לפני כ-9 חודשים. מאז מעצרו הוא לא פגש את בנותיו הקטנות בשל הקשיים
הכרוכים ב"ביקור סגור".

המשיבה דחתה את בקשתו ל"ביקורים פתוחים", ללא הצדקה. מפקד הכלא עושה שימוש בסמכותו לאפשר "ביקורים
פתוחים" לאסירים רבים אחרים בעוד שהעותר מופלה לרעה.

תגובת המשיב בעניין דחיפות העתירה וכתב התשובה המשלים :

העותר איננו עומד בקריטריונים הקבועים בפקודה בכל הנוגע לאישור "ביקור פתוח" משום שהוא איננו נכלל עם
האסירים המנויים בסעיף 13א(2) לפקנ"צ 04.42.00 - סידורי ביקור אצל אסירים.

מהתייחסות סגן מפקד בית המעצר קישון עולה כי בית סוהר קישון איננו מקיים, על דרך הכלל, ביקורים פתוחים
לעצורים ואיננו ערוך לכך, למעט אסירים המשמשים כתומכים לעצורים, אסירי עבודה שפוטוים ומקרים הומניים
חריגים.

מתן ביקורים פתוחים לעותר עלולה לפגוע בשוויון שבין העצורים, תהא לה השפעת רוחב ותוביל לסחף של עתירות.
לפנים משורת הדין, אושר לעותר, באופן חד פעמי, ביום 9/10/16, "ביקור פתוח" מטעמים הומניטריים.

בדין שנערך במעמד הצדדים הוסיפה וטענה ב"כ העותר כי עם הגיעו לכלא גלבע, הותקף העותר על ידי אסירים בני מיעוטים על רקע המיחוס לו בכתב האישום ועל כן הוא הושם בהפרדה למשך כחודש ימים והוגדר כאסיר "טעון הגנה". מאוחר יותר הוסרה הגדרה זו והוא הועבר לכלא צלמון ושולב באגף הדתי.

ב"כ העותר סבורה כי הוראת פקנ"צ 04.42.00 מסמיכה את קצין שב"ס להתיר "ביקור פתוח" אחת לשבועיים לגבי אסירים השוהים באגפים מסוימים המפורטים בפקנ"צ, בהתאם להחלטת המפקד ויכולות המתקן. ב"כ העותר טענה כי הוראת פקנ"צ 03.01.00 "כללי הפעלת בית הסוהר לאסירים פליליים" מחייבת פרשנות, לפיה העותר, בנסיבותיו, נכלל בקבוצת האסירים שניתן לאשר להם "ביקור פתוח".

ב"כ המשיב טען כי העותר, בהיותו "עצור" ולא "אסיר" מוחזק, באישור חריג - נוכח העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, באגף הדתי של כלא צלמון. האסירים האחרים השוהים באגף זה אינם זוכים לפריבילגיה של "ביקור פתוח". האגף הדתי - "אג"ד" איננו נמנה עם האגפים שבהם מתאפשר "ביקור פתוח", להבדיל מאגף "לשם" (אגף לשומרי מצוות). העותר איננו עומד בתנאים המאפשרים שילובו באגף "לשם".

דין :

פקנ"צ 04.42.00 קובעת כללים וסדרי ביקור אצל אסירים ועצורים פליליים, מתוך גישה לפיה הביקור הוא אחד מאמצעי הקשר החשובים שבין האסיר/עצור לבין משפחתו, חבריו וידידיו. הביקור עשוי להקל על האסיר בעת שהותו בבית הסוהר (סעיף 1א).

פקנ"צ 04.42.00 יונקת את חיותה מהוראות פקודת בתי הסוהר [נוסח משולב], התשל"ב - 1971, הקובע בסעיף ההגדרות: "אסיר - זה הנתון במשמורת בית הסוהר".

ההוראות שבפקנ"צ "סדרי הביקור" מתייחסות הן ל"אסירים שפוטים" והן ל"עצורים".

סעיף 5 לפקנ"צ מגדיר :

"ביקור סגור" - מפגש בין האסיר עם אחרים כאשר מפרידה ביניהם חציצה מזכוכית או מרשת וההתקשרות באמצעות טלפון.

"ביקור פתוח" - מפגש של האסיר עם אחרים, ללא חציצה מזכוכית או רשת.

הפקודה איננה עושה הבחנה בין אסירים "שפוטים" לבין "עצורים" לענין "ביקורים פתוחים". ה"ביקורים הפתוחים" אינם ייחודיים לאסירים "שפוטים" בלבד.

בשל השוני בין קבוצת האסירים שהם אסירים "שפוטים" לבין קבוצת האסירים שהם "עצורים", הפקודה מבחינה ביניהם רק לענין תדירות הביקורים (סעיף 7א, 7ב).

ואולם, לענין סוג הביקור - ביקור פתוח/סגור, אין הוראה בפקנ"צ השוללת את זכותם של עצורים לבקש "ביקור פתוח".

זכות זו לבקש, בהיותה "פריבילגיה", איננה זכות מוקנית, אלא נתונה לשיקול דעת של הגורם המנהלי המוסמך שאמור להפעיל את שיקול דעתו במסגרת הוראות הפקנ"צ והחובה המוטלת על הגורם המנהלי, בבואו להפעיל את שיקול דעתו ובכלל זה "חובת ההנמקה", "כללי הסבירות" ו"עקרון השוויון", לגבי אסירים הנמנים על אותה קבוצה. סעיף 13 הקובע את האפשרות ל"ביקורים פתוחים", בכפוף להחלטת מפקד היחידה ובהתאם ליכולת המתקן, מתייחסת לכלל האסירים.

סעיף 13א2) לפקנ"צ 04.42.00 קובע :

"ניתן לבחון מתן ביקור פתוח אחת לשבועיים באגפי נ"ס, אגף הפרדה, אגף שמור, מתקדמים, שיקום ולשם". רשימה זו איננה סגורה, זאת לאור הוראות סעיף 13א3).

סעיף 13א3) מרחיב את שיקול דעתו של מפקד בית הסוהר, אף מעבר לכך :
"בסמכות מפקד בית הסוהר לאשר ביקור פתוח במקרים מיוחדים שלא צוינו לעיל"
וסעיף 13א4) מציין כי : "סוג הביקור יצוין בנספח א'".

בנספח א' מפורטות סמכויות מפקד בית הסוהר המוסמך לאשר, בהחלטה מנומקת, לאחר קבלת המלצות גורמי היחידה המפורטות שם :

(1) ביקור נוסף,

(2) הארכת משך הביקור,

(3) קביעת סוג הביקור "ביקור פתוח" או "ביקור סגור",

(4) הגדלת מס' המבקרים.

מניתוח הוראות הפקנ"צ, בשילוב עם הוראות פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב - 1971, ניתן לקבוע כי העובדה שמדובר ב"עציר" ולא ב"אסיר", אין בה, כשלעצמה, לחסום לחלוטין את האפשרות ל"ביקור פתוח". יש הצדקה לבחינה מדוקדקת יותר כאשר מדובר בעציר, לאור העובדה שמשפטו עדיין תלוי ועומד והחשש שיכול לעלות בהקשר של שיבוש ההליך המשפטי - הצדקה שעמדה בבסיס ההוראה שמבחינה בין אסיר "שפוט" לבין "עצור" לעניין משך הביקור (סעיף 7א, 7 ב' לעיל) ועל כן, יש משנה חשיבות להמלצתם של הגורמים המוסמכים המהווים תנאי לאישור מכח סעיף 13א2) לפקנ"צ 04.42.00, כמפורט בנספח (חוות דעת קמ"ן, ק.אג"מ, ק.ניהול אסירים, עו"ס, ר"ת חינוך).

הוראת סעיף 1.ה לפקנ"צ 03.01.00 מתייחסת להפעלת אגפים בבתי סוהר פליימס ל"אסירים שפוטים" וסעיף 1.ה.2) מפרט אגפים מרכזיים ייחודיים לאסירים בעלי מכנה משותף לצורך שיפור הניהול והטיפול בהם. אולם, הוראות פקנ"צ 03.01.00, אין בהן כדי לפגוע בכלליות הוראת הפקנ"צ הספציפית - פקנ"צ "הביקורים" - 04.42.00.

העובדה שהעותר איננו יכול להשתלב באחד האגפים המיוחדים לאסירים שפוטים, איננה פוגעת בזכותו העקרונית לבקש פריבילגיה של "ביקור פתוח", בכפוף להחלטת המפקד ולהמלצת הגורמים המוסמכים ובכפוף ליכולות המתקן, ככל שישנן נסיבות פרטניות המצדיקות זאת.

ב"כ העותר טענה, וטענתה לא נסתרה, כי העותר שווה לבד באגף הדתי בכלא צלמון. הקשיים לאפשר ביקור פתוח בבית מעצר קישון, כפי שצוין סגן מפקד בית הסוהר בנספח לכתב התשובה, אינם רלוונטיים עוד לאור העברתו של העותר לכלא צלמון.

כמו כן, פירטה ב"כ העותר נסיבות מיוחדות בעניינו של העותר. לעותר 3 בנות תאומות בנות 4 ועוד אחת בת שנתיים וחצי. עובר למעצרו הוא לא עבד, והקדיש את זמנו לטיפול בילדות. החיסרון של העותר בחייהן של הילדים מורגש עד מאוד. העותר עצור כבר כשנה.

לפיכך, אני קובע כי עובדת היותו של העותר "עצור" ולא "אסיר", כמו גם העובדה שהעותר איננו משובץ באחד מהאגפים המפורטים בסעיף 1.ה לפקנ"צ 03.01.00, איננה שוללת ממנו בהכרח כל אפשרות ל"ביקור פתוח". בסמכותו של מפקד בית הסוהר לשקול ולאשר "ביקורים פתוחים". סמכות שניתנה לו בסעיף 13א.2, הכל בכפוף להמלצת הגורמים המוסמכים המפורטים בנספח לפקנ"צ 04.42.00, ובכפוף ליכולות המתקן.

למען הסר ספק, מובהר בזה שאין בהחלטה זו כדי להגביל את שיקול הדעת המסור למפקד בית הסוהר בהתאם להוראות הפקנ"צ. העובדה שהעותר רשאי לבקש ביקורים פתוחים, אין בה משום הוראה למפקד בית הסוהר לאפשר ביקורים פתוחים, אלא אך הוראה למפקד להפעיל את שיקול דעתו המנהלי, כאמור לעיל. לא מן הנמנע שלאחר שמפקד בית הסוהר יפעיל את שיקול הדעת הוא יגיע למסקנה, במקרה הספציפי של העותר, שאין להתיר לו "ביקורים פתוחים".

לפיכך, עניין הביקורים הפתוחים מוחזר לדין בפני הגורמים המוסמכים ומנהל בית הסוהר למתן החלטה מנהלית. ניתנה היום, ז' חשוון תשע"ז, 08 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.